

превентивній роботі для попередження конфліктів. У цьому напрямі ОБСЄ необхідно змінювати структурні документи організації, уміти правильно вибудовувати комунікаційну стратегію, що дасть можливість сторонам конфлікту почути одне одного, налагоджувати суспільний діалог і створити умови для відновлення миру [3, с. 25]

Отже, беручи до уваги російсько-українську війну, слід визнати, що сучасна архітектура безпеки все ще не здатна протистояти військовим конфліктам, а безпекові організації не є надійними гарантами у попередженні та зупиненні збройних конфліктів. Досвід конфлікту на Сході України та повномасштабного вторгнення Росії на територію України є показником того, що ОБСЄ потребує реформування та створення нової моделі функціонування, цій організації слід приділяти більше уваги превентивній роботі у попередженні конфліктів.

Джерела та література

1. Bartz, Luke. The OSCE in Twenty-First Century Ukraine: An Exploration of Best Practices Applied, 2018.
2. Ertugrul Apakan & Wolfgang Sporrer. The Ukrainian Crisis: The Osce's Special Monitoring Mission. 2017.
3. Ewa Mahr. Learning to deploy civilian capabilities: How the United Nations, Organization for Security and Co-operation in Europe and European Union have changed their crisis management institutions, Hylke Dijkstra, Petar Petrov, 2019.
4. Hylke Dijkstra, Petar Petrov, Ewa Mahr. Learning to deploy civilian capabilities: How the United Nations, Organization for Security and Co-operation in Europe and European Union have changed their crisis management institutions, Hylke Dijkstra, Petar Petrov, Ewa Mahr, 2019.
5. Loes Debuysere and Steven Blockmans. The EU's integrated approach to crisis response: learning from the UN, NATO and OSCE, 2021.
6. Thomas Greminger. Making the OSCE More Effective: Practical Recommendations from a Former Secretary General, 2022.

Гузєєва Аліса

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПОЗИЦІЯ БАРАКА ОБАМИ ЩОДО РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Анотація. Розкрито позицію Барака Обами щодо дій російського президента Володимира Путіна на території України. Надається інформація про стратегію США щодо України після російської агресії 2014 року, а саме незаконного референдуму на території АР Криму та його окупації, а також оцінка Б. Обамою конфлікту на території Сходу України.

Ключові слова: Барак Обама, Росія, Україна, Крим, Обама щодо України, російська агресія.

Abstract. Barack Obama's position on the actions of Russian President Vladimir Putin in Ukraine has been revealed. It provides information on the US strategy towards Ukraine after the Russian aggression in 2014, namely the illegal referendum on the territory of the Autonomous Republic of Crimea and its occupation, and Obama's assessment of the conflict in eastern Ukraine.

Keywords: Barack Obama, Russia, Ukraine, Crimea, Obama against Ukraine, Russian aggression.

Російська агресія в Україні є, безперечно, загрозою не тільки для України, але й загалом для міжнародного порядку та безпеки. В період останніх років своєї каденції Барак Обама постійно був занепокоєний конфліктом на Донбасі та незаконною анексією АР Криму. Українські та закордонні дослідники У. Лукач, А. Годлюк, В. Пашков, К. Чумак, Дж. Джераті, Д. Френч, Д. Скінмор присвятили свої роботи зовнішньополітичній стратегії США часів Б. Обами. Зазначимо, що значна увага була приділена так званому «українському кейсу», пов'язаному з початком агресії Російської Федерації проти України.

Мета роботи – з'ясувати, яке місце у зовнішньополітичній стратегії США займає питання боротьби з російською агресією в Україні, виявити основні інструменти залучення США часів Барака Обами до врегулювання ситуації.

За період 2014–2016 рр. позиція Барака Обами стосовно російської агресії в Україні була чіткою та зрозумілою. Президент явно засуджував дії РФ, на що вказує 90-хвилинна розмова телефоном між Обамою та Путіним 2 березня 2014 р., де В. Путіну заявили, що його відправка військ на українську територію порушує міжнародне право, включно із зобов'язаннями Росії за Статутом ООН та її угоди про військове базування з Україною від 1997 р. [12]. У цій же розмові американський чиновник наполягав, щоб український народ сам визначав свою долю, а також зазначив, що стурбований порушенням Росією суверенітету та територіальної цілісності України [12].

Пізніше, 17 березня 2014 р., відбувся брифінг для преси Джеймса С. Брейді, на якому Б. Обама виклав свої позиції та майбутню стратегію дій проти Росії. По-перше, на агресію не потрібно відповідати агресією, тому запровадили санкції для політичної та економічної ізоляції, щоб влада РФ розуміла наслідки своїх дій. По-друге, продовжуються консультації з європейськими лідерами та залученням від них підтримки. По-третє, що є найголовнішим для українського народу, – це те, що США протягом усього процесу будуть твердо стояти на непохитній підтримці України та українського народу та його праві визначати свою долю. США також пропонують економічну підтримку, необхідну для «подолання цієї кризи та покращення повсякденного життя українського народу» [9].

У 2015 р. переконання Б. Обами не змінилися. Президент США продовжував запевняти Європу посилювати санкції проти Росії [13]. Неодноразово велися перемовини з канцлером Німеччини Ангелою Меркель щодо ситуації в Україні [5]. Обама переконував, що Росія намагається закріпити свої імперіалістичні цінності та розширити їх, саме тому це загрожує світовій безпеці, відповідно, Росію необхідно стримувати від подальшого наступу [8].

Барак Обама весь 2016 р. намагався допомогти врегулювати ситуацію в Україні та змусити РФ дотримуватися норм міжнародного права. Президент США проводив телефонні розмови та зустрічі з європейськими лідерами. На одному з виступів перед ЗМІ президент закликав Росію скласти зброю та не порушувати суверенітет України [2]. Окрім цього, Обама підтримував «нормандську групу» для пришвидшення виконання Мінських домовленостей [5]. Чиновник закликав західних лідерів реагувати, адже агресія Російської Федерації загрожує «вільній Європі та прогресу після холодної війни» [1].

Непохитність своєї позиції Барак Обама проявив, коли закінчувався термін його каденції. Він закликав Дональда Трампа до продовження вирішення кризи в Україні. Обама висловлював свої сподівання, що наступний президент продовжуватиме протистояти Росії, коли вона відхиляється від американських цінностей і міжнародних норм [15].

На останній прес-конференції на посаді Президента США Обама пояснив, що введення санкцій проти Росії було хорошим прикладом життєво важливої ролі його держави. Також він додав, що важливо їх продовжувати, поки Росія не відступить від своїх дій. Б. Обама наголошував, що важливо вести боротьбу проти Володимира Путіна, як всі останні роки [6]. Після завершення другої каденції Барак Обама зосередився на вирішенні проблем навколишнього середовища, пандемії коронавірусу та повернення демократії в США більше, ніж на подіях в Україні [4; 7].

Найгучнішою заявою Б. Обами в 2018 р. був заклик про збереження демократії та попередження про активацію авторитарних політиків, маючи на увазі президента Росії [3]. Обама неодноразово критикував 45-го президента США щодо його дій: «Він (Трамп – авт.) не проявив жодної зацікавленості виконувати роботу або допомагати комусь, крім себе та своїх друзів». Саме тому у 2020 р. експрезидент з гордістю заявив про підтримку демократа Джо Байдена [4].

Доцільно сказати про те, що у 2022 р. 44 президент, обурений поведінкою Російської Федерації, повідомив на своїй сторінці у Твіттері: «...Росія розпочала нахабну атаку на народ України, порушуючи міжнародне право та основні принципи людської порядності» [10]. Барак Обама відкрито заявляє, що Путін – безрозсудний. Президент Росії, на думку Обами, «оповитий цим перекрученим, спотвореним почуттям образи та етнічним націоналізмом» [14]. «Ця частина Путіна, на мою думку, завжди була там», – запевняє Б. Обама [14]. Окрім цього, колишній президент закликав американський народ підтримати Україну [11].

Отже, Барак Обама намагався вирішити питання безпеки в Україні мирним та дипломатичним шляхом, закликаючи світові спільноту рішуче засуджувати акт агресії Росії проти України та намагаючись провести прямі переговори з президентом Росії. Він вважав, що дії РФ – не тільки загроза для українського народу, але й для Європи, яка може призвести до порушення балансу сил. Обама вважав за потрібне зупинити протиправні дії В. Путіна та показати йому, що його дії призведуть до ізоляції та економічного занепаду його країни. Своєю чергою американський президент постійно підтримував Україну, надаючи економічну та військову допомогу, запевнюючи європейських лідерів, що підтримка України – це колективна проблема, яку необхідно вирішувати.

Джерела та література

1. Агресія РФ в Україні загрожує вільній Європі. *Українська правда*. 25.04.2016. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2016/04/25/7106657/>
2. Барак Обама зробив жорстку заяву до терористів Донбасу. *politic.kiev.ua*. 05.08.2016. URL: <https://cutt.ly/bGWD0vt>
3. Дмитрук О. Обама заявив про зростання «політики авторитарних правителів» після зустрічі Трампа і Путіна. *Hromadske*. 17.07.2018. URL: <https://cutt.ly/qGWD59j>

4. Експрезидент Обама вперше публічно виступив на виборчому мітингу за Байдена. *Українформ*. 22.10.2020. URL: <https://cutt.ly/FGWFqY2>
5. Обама і Меркель закликали почати розведення сил на Донбасі. *Українформ*. 30.09.2016. URL: <https://cutt.ly/wGWFwFw>
6. Обама нагадав, що санкції проти РФ ввели через Крим і Донбас. *LB.ua*. 18.01.2017. URL: <https://cutt.ly/CGWFeNg>
7. Обама розкритикував Росію та Китай на кліматичному саміті. *Українформ*. 08.11.2020. URL: <https://cutt.ly/mGWFtfc>
8. Обама: Наша задача зараз – утримувати Росію від подальшого наступу. *Українська правда*. 09.02.2015. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2015/02/9/7058008/>
9. Офіційна сторінка Білого дому. 17.03.2014. URL: <https://cutt.ly/UGWFy43>
10. Офіційна сторінка у Твіттер Барака Обама. URL: <https://cutt.ly/gGWFie9>
11. Dan Merica. Obama: Ukraine war is a reminder of US complacency, taking democracy and «rule of law» for granted. *CNN International*. 07.04.2022. URL: <https://cutt.ly/2GWFpbQ>
12. Obama and Putin clash over Ukraine. *Al Jazeera*. 02.03.2014. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2014/3/2/obama-and-putin-clash-over-ukraine>
13. Obama: Europe will continue sanctions on Russia. *CNN International*. 08.06.2015. URL: <https://cutt.ly/iGWFdofj>
14. Quint Forgey. Obama: Ukraine invasion proof that Putin has grown more «reckless». *Politico*. 04.12.2022. URL: <https://cutt.ly/vGWFfck>
15. Trump election: Obama urges Trump to stand up to Russia. *BBC World News*. 17.11.2016. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38016557>

Скрипнюк Анастасія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВИМУШЕНА ТРАНСКОРДОННА МІГРАЦІЯ ЯК НАСЛІДОК ВІЙНИ

Анотація. У дослідженні аналізуються особливості та тенденції вимушеної міграції внаслідок збройних конфліктів. Попри зусилля міжнародної спільноти в забезпеченні миру та стабільності проблема набула загрозливого характеру, що потребує окремої уваги до визначеної категорії переміщених осіб. Розглянуто їх вплив на країну-реципієнта, перебіг транзиту та специфіку свідомості мігранта.

Ключові слова: вимушена міграція, біженці, збройний конфлікт.

Abstract. The study analyzes the features and trends of forced migration as a result of armed conflicts. Despite the efforts of the international community in ensuring peace and stability, the problem has acquired a threatening character, which requires individual attention to a defined category of displaced persons. Their impact on the recipient country, the process of transition and the specifics of the migrant's consciousness are considered.

Keywords: forced migration, refugees, armed conflict.

У сучасних дослідженнях міграційних процесів існує низка критеріїв для класифікації міграції, але одним з основних є предмет добровільності та мотивації. Вимушені переміщення в свою чергу найчастіше відбуваються внаслідок воєнних дій та під час безпосередньої загрози життю та здоров'ю людини. Такий вид міграції відзначається хаотичністю, високим рівнем інтенсивності, складністю регулювання та низкою гуманітарних проблем. Адже на відміну від вмотивованого та спланованого переїзду в контексті війни постають нові загрози й виклики, які потребують негайного реагування. Тобто з низки об'єктивних причин можемо визнати цю категорію найбільш вразливою і несамостійною.